

Year (Yıl) : 2020
Volume (Cilt) : 7
Issue Number (Sayı) : 1
Doi : 10.5455/JNBS.1581965517

Received/Geliş 17.02.2020
Accepted/Kabul 22.02.2020
JNBS, 2020, 7(1):32-36

Ayşe Öcal {ORCID: 0000-0001-9731-8848}
Hüseyin Bulut {ORCID: 0000-0002-6533-8411}
Hüseyin Ünübol {ORCID: 0000-0003-4404-6062}
Gökben Hızlı Sayar {ORCID: 0000-0002-2514-5682}

GÖÇ EDEN KADINLARDA DEPRESYON VE SOMATİZASYON

DEPRESSION AND SOMATIZATION IN IMMIGRANT WOMEN

Ayşe Öcal¹, Hüseyin Bulut², Hüseyin Ünübol¹, Gökben Hızlı Sayar^{1*}

Etik kurul onayı: B.08.6.YÖK.2.ÜS.0.05.0.06/2017/291 sayılı etik kurul onayı T.C. Üsküdar Üniversitesi Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulu Başkanlığı tarafından verilmiştir(23 Kasım 2017).

Öz

Zorunlu iç göç yaşayan kadınlarda görülen depresyon ve somatizasyon bozukluğu düzeylerini belirlemeyi amaçlayan bu araştırma nicel verilere dayalı genel tarama modelinde ve ilişkisel tarama modelinde bir araştırmadır. Araştırma çalışma evreni Diyarbakır ili merkezinde yaşayan 18-65 yaş arası göç etmemiş kadınlar ($\alpha=50$) ve Diyarbakır ilinden İstanbul'a zorunlu iç göç yaşayan 18-65 yaş arası kadınlar ($\alpha=50$) olarak tespit edilmiştir. Araştırmada Diyarbakır ilinde yaşayan 18-65 yaş arası ($n=50$) kadın ve Diyarbakır'dan İstanbul iline zorunlu iç göç yaşayan 18-65 yaş arası ($n=50$) kadın kolayda örnekleme alma yöntemiyle seçilmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak; Beck Depresyon Ölçeği, Kısa Semptom Envanteri ve Somatizasyon ölçeği kullanılmıştır. Araştırma genelinde zorunlu iç göç yaşayan kadınların depresyon düzeyleri, ruhsal belirti düzeyleri ve somatizasyon bozukluğu düzeylerinin yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu araştırmanın sonuçları iç göç yaşayan kadınlarda ruhsal sağlamlık halinin korunmasına yönelik tedbirler alınmasının önemli olabileceğini düşündürmektedir.

Anahtar Kelimeler: göç, depresyon, somatizasyon

¹ Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

² Sağlık Bilimleri Üniversitesi Kanuni Sultan Süleyman Eğitim Araştırma Hastanesi

*Sorumlu Yazar: ¹ Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, e-mail: gokben.hizlisayar@uskudar.edu.tr

Abstract

This study, which aims to determine the levels of depression and somatization disorder seen in women experiencing compulsory internal migration, is a research in the general screening model and the relational screening model based on quantitative data. The study population of the study was determined as non-immigrant women aged between 18-65 ($\alpha = 50$) living in the city center of Diyarbakır ($\alpha = 50$) and women aged between 18-65 ($\alpha = 50$) who experienced forced internal migration from Diyarbakır to Istanbul. In the study, women between the ages of 18-65 ($n = 50$) living in Diyarbakır and women between the ages of 18-65 ($n = 50$) who experienced forced internal migration from Diyarbakır to Istanbul were selected by the easy sampling method. As a data collection tool in the research; Beck Depression Inventory, Brief Symptom Inventory and Somatization Scale were used. It has been concluded that the depression levels, mental symptom levels, and somatization levels of the women who experienced compulsory internal migration were statistically significantl higher than the non-immigrant women. The results of this research suggest that it may be important to take measures to protect mental health in women experiencing internal migration.

Keywords: migration, depression, somatization

1. Giriş

Göç en temel anlamıyla bireylerin yer değiştirme eylemi olarak tanımlanmaktadır. Tarihin ilk dönemlerinde iklim şartları yüzünden zorunlu olarak yapılan eylem günümüze yaklaştıkça çok yönlü bir boyut kazanmıştır. Söz konusu dönemlerde ilkel kabileler varlığını devam ettirebilmek için göç etmişlerdir. İlk dönemlerde gerçekleşen göç çok basit boyutlu sonuçlar doğurmuştur. Bireylerin yeniden başka bir alanda yerleşim kurma ihtiyacı duymaları sonucunda var oldukları bölgeyi terk ederek başka alanlara göç etmeleri onların yaşamında birçok değişikliğe neden olmuştur. İnsanoğlu yerleşik hayata geçince artık iklim koşullarına daha dirençli hale gelmiş ve göçün nedeni başlı başına iklim koşulları olmaktan çıkmıştır (Meral, 2016).

Göç hangi sebebe dayanırsa dayansın, göçün ulaştığı yerlerde meydana gelen ekonomik ve sosyal hayattaki etkileri kesinlikle tartışılmaz ve göz ardı dahi edilemez. Planlanmadan yapılan göç hareketleri beraberinde çok büyük sorunlarda taşımaktadır (Özdemir, 2008).

Türkiye'deki iç göçler genellikle, yaşam standardı bakımından geri kalmış olan kırsal kesimden, sanayinin gelişmiş ve çalışma alanlarının çeşitli olduğu şehirlere doğru olmuştur. Kırsal alanlardan şehirlere doğru göç olmasının nedenleri arasında, başta, ülkenin bu bölgelerindeki terör olayları, yetersiz iş imkânı, nüfusun fazlalığı, insanların geçimini sağladığı alanlara makinelerin girmesi sonucu oluşan iş gücü fazlalığı, bölgesel hizmet farklılıkları, evlilik yoluyla göç, eğitim, sağlık, altyapı gibi alanlardaki olumsuzluklar ve coğrafi şartlardaki zorluklar sayılabilir. Şehirlerin göç almasındaki sebepler ise iş imkânlarının fazlalığı, daha fazla para kazanma hırısı, eğitim, sağlık, konut ve altyapıdaki gelişmişlik, iletişim ve haberleşme ağlarındaki hızlı gelişimin insanların birbirlerine özenmesine neden olması gibi etmenlerdir. Türkiye'de kırsal nüfusun fazla olduğu, kentsel yerleşmenin ise yeni yeni oluşmaya başladığı yıllardan; kentsel nüfusun arttığı, kırsal nüfusun ise azaldığı yıllara, iç göç ile geçilmiştir. Oluşan iç göçler sonucunda, bazı şehirler veya bölgeler çok nüfuslanırken, göç veren bölgelerin ise nüfusu azalmıştır (Büyükyılmaz, 2017).

Somatizasyon (bedenselleştirme), fizik bulgularla açıklanamayan bedensel yakınma ve belirtilerle giden, çok sayıda tıbbi yardım arama davranışıyla belirli bir bozukluk olarak tanımlanır (Özenli ve ark 2009). Diğer bir ifadeyle; somatizasyon ruhsal sıkıntıların ve psikososyal stresin bedensel belirtilerle ifade edilmesidir. Geleneksel

psikoanalitik görüşe göre somatik belirtiler, kabul edilemeyen dürtü ve isteklerin bilinç alanına çıkmasını engelleyen savunma araçlarıdır, rahatsız edici duyguların inkârı, bastırılması ya da rasyonalizasyonu somatizasyonla sonuçlanmaktadır (Kesebir, 2004). Somatizasyonda psikososyal veya duygusal sorunlar bedensel belirtilerle ifade edilir ve bu belirtiler bedensel bir hastalığa atfedilerek tıbbi yardım aranır (Özen ve ark., 2010).

Bu araştırmanın amacı zorunlu iç göç yaşayan kadınlarda görülen depresyon ve somatizasyon bozukluğu düzeylerinin incelenmesidir.

2. Yöntem

B.08.6.YÖK.2.ÜS.0.05.0.06/2017/291 sayılı etik kurul onayı T.C. Üsküdar Üniversitesi Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulu Başkanlığı tarafından verilmiştir(23 Kasım 2017).

Zorunlu iç göç yaşayan kadınlarda görülen depresyon ve somatizasyon bozukluğu düzeylerini belirlemeyi amaçlayan bu araştırma nicel verilere dayalı genel tarama modelinde ve ilişkisel tarama modelinde bir araştırmadır. Araştırma çalışma evreni Diyarbakır ili merkezinde yaşayan 18-65 yaş arası göç etmemiş kadınlar ve Diyarbakır ilinden İstanbul'a zorunlu iç göç yaşayan 18-65 yaş arası kadınlar olarak tespit edilmiştir. Araştırma deseni ve içeriği Üsküdar Üniversitesi Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulu tarafından B.08.6.YÖK.2.ÜS.0.05.0.07/2018/800 sayı ile onaylanmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak üç adet ölçek kullanılmıştır. Bunlar "Beck Depresyon Ölçeği", "Kısa Semptom Envanteri" ve "Somatizasyon Ölçeği'dir. Ölçeklere ilişkin bilgiler aşağıda yer almaktadır.

2.1. Beck Depresyon Ölçeği

Araştırma da depresyon düzeyini ölçmek amacıyla Beck Depresyon Ölçeği kullanılmıştır. Bu ölçekte, toplam 21 madde ve her maddenin altında 4 kendini değerlendirme cümlesi bulunmaktadır. Her madde depresyon şiddetine göre sırasıyla 0, 1, 2, 3 şeklinde puanlanan dörtlü Likert tipi ölçüm sağlamaktadır.

2.2. Kısa Semptom Envanteri

(Brief Symptom Inventory- BSI), çeşitli tıbbi durumlarda psikiyatrik sorunları yakalamak amacıyla hazırlanmış, 90 maddelik bir ölçek olan Belirti Tarama Listesinin (SCL-90-R) maddeleri arasından seçilmiş, 53 maddeden oluşturulan bir ölçektir (Şahin ve Durak, 2002). Kısa Semptom Envanteri (KSE)'nin strese bağlı psikolojik belirtileri

ölçme konusundaki yeterliliği, bu ölçeğin bağımsızlık sistemi ve stres ilişkisinin incelendiği araştırmalarda da kullanılmasına yol açmıştır. KSE, 5'li likert tipinde olan kendini değerlendirme ölçeğidir. Katılımcılardan istenen, ölçekte yer alan her madde için, 'Hiç', 'Biraz', 'Orta Derecede', 'Epey' ve 'Çok Fazla' seçeneklerinden kendilerine uygun olanı seçmeleri ve işaretlemeleridir.

2.3. Somatizasyon Ölçeği:

Somatizasyon ölçeği, 33 maddeden oluşmuştur. Bu maddeler Minnestota Çok Yönlü Kişilik Envanteri (MMPI)'nin somatizasyon bozukluğu ile ilgili olan, maddeleri alınarak oluşturulmuştur. Somatizasyon Ölçeği'nin Dülgerler (2000) tarafından geçerlik, güvenirlik çalışması yapılmıştır. Ölçekten alınan puanlar "0-33" arasında değişmektedir. Alınan puanların 33'e yaklaşması somatizasyon bozukluğuna işaret eder. Ölçeğin kullanımında puanlara göre üç grup ve bir kesme puanı belirlenebilmektedir. Alt grup (1.grup) somatizasyon ölçeğinden 7 ve 7'nin altında puan alan grup, üst grup (2.grup) somatizasyon ölçeğinden 17 ve 17'nin üstünde puan alan grup olarak saptanmıştır.

2.4. Verilerin Çözümü

Ölçekler aracılığıyla toplanan veriler, SPSS 22.0, paket programına kaydedilip analiz edilmiştir. Araştırmanın anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak alınmıştır. Analiz sonucunda elde edilen bulgular, araştırma sorularına uygun olarak tablolara dönüştürülerek yorumlanmıştır.

3. Bulgular

Analiz sonuçlarına göre Depresyon Ölçüm verilerine ilişkin göç etmiş kadınlardan 50 katılımcının ortalaması $59,66 \pm 4,63$ göç etmemiş kadınlardan 50 katılımcının ortalaması $28,30 \pm 4,67$ 'dir ($p < 0.01$).

Kısa Semptom Envanteri verilerine ilişkin göç etmiş kadınlardan 50 katılımcının ortalaması $204,30 \pm 9,46$ göç etmemiş kadınlardan 50 katılımcının ortalaması $66,24 \pm 14,58$ 'dir ($p < 0.01$).

Somatizasyon ölçüm verilerine ilişkin göç etmiş kadınlardan 50 katılımcının ortalaması $29,48 \pm 3,58$ göç etmemiş kadınlardan 50 katılımcının ortalaması $8,98 \pm 5,29$ 'dur ($p < 0.01$).

Tablo 1. Göç etmiş kadınların Kısa Semptom Envanteri, Beck Depresyon Envanteri, Somatizasyon Ölçeği puanları arasındaki basit korelasyon analizi sonuçları

		(F1)	(F2)	(F3)
Depresyon Ölçüm Verileri (F1: Göç Etmiş)	Korelasyon	1		
	Anlamlılık			
	N	50		
Kısa Semptom Ölçüm Verileri (F2: Göç Etmiş)	Korelasyon	,047	1	
	Anlamlılık	,748		
	N	50	50	
Somatizasyon Ölçüm Verileri (F3: Göç Etmiş)	Korelasyon	,087	,337*	1
	Anlamlılık	,549	,017	
	N	50	50	50

** $p < 0,01$ (Pearson Korelasyon)

Göç etmiş kadınların Kısa Semptom Envanteri, Beck Depresyon Envanteri, Somatizasyon Ölçeği puanları arasındaki ilişki basit korelasyon analizi ile incelenmiştir. yapılmıştır. Tablo 1'de basit korelasyon analiz sonuçları yer almaktadır.

Bu analize göre göç etmiş 18-65 yaş arası kadınların depresyon ölçüm verileri ile kısa semptom ölçüm verileri arasında pozitif, düşük, istatistiksel olarak anlamlı [$r_{xy} = .047$, $p < 0.01$] göç etmiş 18-65 yaş arası kadınların depresyon ölçüm verileri ile somatizasyon ölçüm verileri arasında pozitif, düşük, istatistiksel olarak anlamlı [$r_{xy} = .087$, $p < 0.01$] göç etmiş 18-65 yaş arası kadınların kısa semptom ölçüm verileri ile somatizasyon ölçüm verileri arasında pozitif, orta, istatistiksel olarak anlamlı [$r_{xy} = .337$, $p < 0.01$] bir ilişki vardır.

Göç faktörünün depresyon envanteri üzerindeki etkisine ilişkin "basit regresyon analizi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Göç faktörünün Beck Depresyon Envanteri puanı üzerindeki etkisine ilişkin basit regresyon analiz sonuçları

Değişken	β	Standart Hata	Beta	t	p
Sabit*	88,454	,523		169,115	,000
Depresyon (Göç Etmiş)	-1,008	,009	-,998	115,346	,000

$R = ,998$ $R^2 = ,996$ $F_{(1-48)} = 13304.764$, $p = ,000$

Tablo incelendiğinde [$F(1-48) = 13304.764$, $p = ,000$], [$t = 169.115$, $p = ,000$] ve [$t = 115.346$, $p = ,000$] F ve t tablo değerlerinin model için istatistiksel olarak anlamlı oldukları görülmektedir. Tabloda yer alan R2 değeri depresyon üzerindeki değişimin % 99,6'sının göç faktörü ile açıklanabildiğini göstermektedir.

Göç faktörünün kısa semptom envanteri üzerindeki etkisine ilişkin basit regresyon analizi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 3'de verilmiştir.

Tablo 3. Göç faktörünün Kısa Semptom Envanteri puanı üzerindeki etkisine ilişkin basit regresyon analiz sonuçları

Değişken	β	Standart Hata	Beta	t	p
Sabit*	347,685	20,447		17,004	,000
Kısa Semptom Envanteri (Göç Etmiş)	-1,378	,100	-,893	13,779	,000

$R = ,893$ $R^2 = ,798$ $F_{(1-48)} = 189.853$, $p = ,000$

Tablo 3 incelendiğinde [$F(1-48) = 189.853$, $p = ,000$], [$t = 17.004$, $p = ,000$] ve [$t = 13.779$, $p = ,000$] F ve t tablo değerlerinin model için istatistiksel olarak anlamlı oldukları görülmektedir. Tabloda yer alan R2 değeri kısa semptom envanteri üzerindeki değişimin % 79,8'inin göç faktörü ile açıklanabildiğini göstermektedir.

Göç faktörünün somatizasyon bozukluğu üzerindeki etkisine ilişkin basit regresyon analizi yapılmıştır. Analiz

sonuçları Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Göç faktörünün Somatizasyon Ölçeği puanı üzerindeki etkisine ilişkin basit regresyon analiz sonuçları

Değişken	β	Standart Hata	Beta	t	p
Sabit*	41,323	4,245		9,735	,000
Somatizasyon Bozukluğu (Göç Etmiş)	-1,097	,143	-,742	7,675	,000

$$R = ,742 \quad R^2 = ,551 \quad F_{(1-48)} = 58.900, \quad p = ,000$$

Tablo 4. incelendiğinde [F (1-48)= 58.900, p=,000], [t=9.735, p=,000] ve [t=7.675, p=,000] F ve t tablo değerlerinin model için istatistiksel olarak anlamlı oldukları görülmektedir. Tabloda yer alan R2 değeri somatizasyon bozukluğu üzerindeki değişimin % 55.1'inin göç faktörü ile açıklanabildiğini göstermektedir.

4. Tartışma

Zorunlu iç göç yaşayan kadınlarda görülen depresyon ve somatizasyon bozukluğu düzeylerini belirlemeyi amaçlayan bu çalışmada; depresyon ölçüm verileri, kısa semptom ölçüm verileri ve somatizasyon ölçüm verilerinde göç etmiş kadınların lehine depresyon, ruhsal belirtilerin artmasında ve somatik bozukluklarda bir artış olduğu görülmektedir. Göç etmemiş kadınların depresyon düzeylerinin düşük olduğu, ruhsal belirtilerinin baş göstermediği ve somatizasyon düzeylerinin minimuma yakın olduğu; göç etmiş kadınların ise depresyon düzeylerinin yüksek olduğu, kısa semptom envanterine göre ruhsal belirtilerinin arttığı ve somatizasyon bozukluğu düzeylerinin de maksimum sınıra yaklaştığı bulgusuna ulaşılmıştır.

Bu çalışmada zorunlu iç göç yaşayan kadınların depresyon düzeyleri arttığında ruhsal belirti düzeylerinin arttığı, depresyon düzeylerinin arttığı, somatizasyon düzeylerinin de arttığı bulgusuna ulaşılmıştır. Ruhsal belirtilerindeki yaşanan artış somatizasyon düzeyinde de artışı göstermektedir. Göç faktörünü yaşamış kadınların depresyon, ruhsal belirtiler ve somatizasyon düzeyleri arasındaki ilişkinin göç etmemiş kadınlar ile karşılaştırılıp, ilişki düzeyine bakılması önemlidir. Pazvantoglu ve arkadaşlarının (2004), araştırmalarından elde ettikleri sonuçlara göre somatik belirtileri daha yoğun olan hastaların depresyonlarının da şiddeti daha fazladır, bireylerin depresyon alt ölçeğinden aldıkları puanlar ile bireylerin somatizasyon ölçeğinden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bu bulgu bu araştırmanın bulgusu ile paralellik göstermektedir.

Şahin (2015) tarafından yapılan Türkiye'de iç göçün sosyo-ekonomik dinamikleri çalışmasında göç etmiş insanların göç faktöründen olumsuz etkilendiği bulgusuna ulaşılmıştır. Yapılan araştırma bulguları ile paralellik göstermektedir. Yine bu araştırma içerisinde; göç faktörünün depresyon envanteri üzerindeki anlamlı etkisine ilişkin yapılan analizde, depresyon, kısa semptom ve somatizasyon üzerindeki değişimin büyük bir oranının göç faktörü ile açıklanabildiğini bulgusuna ulaşılmıştır.

Gül (2017) tarafından yapılan mutluluk ekonomisi ve

göç üzerine bir incelemede göç faktörünün insanların psikolojik durumunu etkilediği bulgusuna ulaşılmıştır. Bu çalışmada da, göç faktörüne maruz kalan kadınların psikolojik durumu olan kadınların depresyon düzeylerinin yüksek olduğu, ruhsal belirtilerinin baş gösterdiği ve somatizasyon düzeylerinin maksimuma yakın olduğu; psikolojik durumu olmayan kadınların ise depresyon düzeylerinin düşük olduğu, kısa semptom envanterine göre ruhsal belirtilerinin düşük olduğu ve somatizasyon bozukluğu düzeyinde minimum sınıra yakın olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Yapılan araştırma, bu araştırmanın bulguları ile paralellik göstermektedir.

Göç eden insanlar başta ekonomik sorunlar olmak üzere barınma, eğitim, sağlık, sosyal uyum gibi problemlerle karşı karşıya kalmışlardır. Ayrıca söz konusu sorunlarla yüz yüze kalan insanların bir kısmı da kentin gelişim ve değişimine ayak uydurmak yerine kendini bu tür değişimlerden soyutlayarak kırsal kesimdeki yaşam deneyimlerini kentte de sürdürmeye çalışmıştır (Erlinghagen, 2012). Ailelerin yaşadıkları ekonomik sorunlar, çocukların eğitimlerini sekteye uğratmış; barınma, beslenme gibi temel ihtiyaçların yeteri kadar karşılanamaması da ciddi sağlık sorunlarını ortaya çıkarmıştır (Mahonen ve ark., 2013).

Genel olarak göçmenler, kente uyum sağlama noktasında sıkıntı yaşamış, kendilerini uzunca bir süre kent yaşamından soyutlamışlardır. Bir yandan ekonomik açıdan tutunabilmek için kent yaşamının dayatmalarına göz yuman ve kayıt dışı alanlarda hiçbir güvencesi olmadan yaşama tutunan, öte yandan psikolojik olarak geldikleri yerden bağlarını koparamayan bu insanların, yaşadıkları köy-kent ikilemi uzun yıllardan bu yana sürüp gitmektedir (Bartram, 2015).

Zorunlu iç göç yaşayan kadınların depresyon düzeyleri arttığında ruhsal belirti düzeyleri de artmaktadır, depresyon düzeyleri arttığında somatizasyon düzeyleri de artmaktadır, ruhsal belirtilerindeki yaşanan artış somatizasyon düzeyinde de artışı göstermektedir. Bu bulgulara göre neden-sonuç ilişkisi verilememektedir. Ancak zorunlu iç göçe maruz kalan kadınlarda depresyon, ruhsal belirtiler ve somatizasyon bozukluğu gibi faktörlerin istatistiksel olarak anlamlı ve ilişkisel bir seviyede olduğu söylenilebilir. Bu çalışmada göç eden ailelerin yarıdan çoğu yedi ve üzeri çocuk sahibidir. Göç etmiş ailelerin gelir durumlarını çoğu alt gelir grubudur. Bu nedenle ekonomik olarak bu bölgedeki insanların göç etmemesi için maddi olarak desteklenmeleri gerekmektedir. Göç etmiş kadınlarda, göç etmemiş kontrol grubuna göre yüksek oranda psikiyatrik belirtiler, depresyon ve somatizasyon belirtileri görülmesi, göç edenlere yönelik sağlık hizmetlerinin yoğunlaştırılması gereğini düşündürülebilir. Bu nedenlerle ilgili sağlık kuruluşları tarafından gerekli tedbirler alınmalıdır.

Göç etmiş kadınların göç etme nedeni olarak terör ve eşitsizlik oranları yüksek çıkmıştır. Bu faktörlerinde ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından incelenip, çözüme kavuşturulması gerekmektedir. Göç etmiş kadınların neredeyse tamamı göç faktöründen memnun değildir. Devletin ilgili kuruluşları tarafından göç nedenleri ve sonuçları üzerinde iyileştirmeye yönelik çalışmalar yapılmalıdır. Göç etmiş kadınların göç ettikleri yerdeki yaşadıkları en büyük sıkıntılar; yoksulluk, dil faktörü, dışlanmışlık ve konut olarak sayılabilir. Bu hususlarında

ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından ivedi çözüme kavuşturulması gerekmektedir.

5. Sonuç

Bu araştırma Diyarbakır ilinden zorunlu göç etmiş kadınların, Diyarbakır'da yaşayan cinsiyet ve eğitim düzeyi eşleştirilmiş kontrol grubuna kıyasla anlamlı biçimde daha yüksek psikiyatrik belirtiler, depresyon ve somatizasyon belirtileri gösterdiğini düşündürmektedir. Bundan sonraki araştırmalarda göç olgusunun oluşmasına kaynaklık sağlayan psikolojik faktörlere ilişkin nicel ve nitel bir araştırmalar yapılmalıdır. Göç ve yoksulluk verilerine ilişkin zaman serilerine dayalı ekonometri analizi, yoksulluğun ve göçün yaşam kalitesine etkisine ilişkin nicel araştırmalar, göç ile yaşanan sosyal destek değişiminin etkileri incelenmelidir. Ayrıca göç etmiş kadınlarda yüksek izlendiği düşünülen depresyon ve somatizasyon ile ilgili tarama çalışmaları ve riskli bulunanlara psikiyatrik tedavi desteği ulaştırılması düşünülmelidir.

Onam bilgisi: Bilgilendirilmiş onam formu imzalatılmıştır.

Etik kurul onayı: B.08.6.YÖK.2.ÜS.0.05.0.06/2017/291 sayılı etik kurul onayı T.C. Üsküdar Üniversitesi Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulu Başkanlığı tarafından verilmiştir(23 Kasım 2017).

Çıkar çatışması: Çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Finansal destek: Finansal destek bulunmamaktadır.

Yazar katkı alanı ve oranı

1. Araştırma ve/veya makalenin hipotezini veya fikrini oluşturmak
2. Sonuçlara ulaşılmasını sağlayacak yöntemi tasarlamak
3. Araştırmancın/çalışmanın yürütülmesini organize etmek, ilerlemesini gözetmek ve sorumluluğunu almak
4. Hastaların takibi, ilgili biyolojik materyallerin toplanması, verilerin düzenlenmesi ve raporlanması, deneylerin yapılması için sorumluluk almak
5. Bulguların mantıklı bir şekilde değerlendirilerek sonuçlandırılmasında sorumluluk almak
6. Çalışma için gerekli kaynak taramasında sorumluluk almak
7. Çalışmanın tamamının ya da önemli bölümlerinin yazılmasında sorumluluk almak
8. Çalışmanın teslim edilmesinden önce, dil ve yazınsal düzeltmelerden bağımsız olarak bilimsel anlamda çalışmayı yeniden değerlendirmek

Ayşe Öcal %35, 1-2-3-4-5-6-7-8

Hüseyin Bulut %15, 3-5-7-8

Hüseyin Ünübol %15, 4-6-7-8

Gökben Hızlı Sayar %35, 1-2-3-4-5-6-7-8

Referanslar

- Bartram, D. (2015). Inverting the logic of economic migration: happiness among migrants moving from Wealthier to poorer countries in Europe. *Journal of Happiness Studies*, 16(5): 1211-1230. doi: 10.1007/s10902-014-9554-z
- Büyükyılmaz, Y. (2017). *Kırsal Göçün Nedenleri ve Sosyo - Ekonomik Etkileri: İstanbul, Küçükçekmece Örneği*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Gelişim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Dülgerler, Ş. (2000). *İlköğretim okulu öğretmenlerinde somatizasyon ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik çalışması*. (Yüksek Lisans Tezi). Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Gül, S. (2017). *Mutluluk ekonomisi ve göç üzerine bir inceleme*. (Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Kesebir S. (2004). Depresyon ve Somatizasyon. *Klinik Psikiyatri*, 7(1).14-19.
- Mahonen, T. A., Leinonen E., Jasinskaja-Lahti I. (2013). Met expectations and the wellbeing of diaspora immigrants: a longitudinal study. *International Journal of Psychology*, 48: 324-33. doi: 10.1080/00207594.2012.662278.
- Meral, E. (2016). *Göçün Ekonomik Analizi: Niğde Uygulaması*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.
- Özdemir, M. (2008). *Türkiye'de İç Göç Olgusu, Nedenleri ve Çorlu Örneği*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
- Özen, E. M., Serhadlı, Z. N. A., Türkcan, A. S. ve Ülker, G. E. (2010). Depresyon ve Anksiyete Bozukluklarında Somatizasyon. *Düşünen Adam Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Dergisi* (23)1: 60-65. doi: 10.5350/DAJPN2010230109.
- Özenli, Y., Yoldaşcan E, ve Topal K, Özçürümez., G. (2009). Türkiye'de Bir Eğitim Fakültesinde Somatizasyon Bozukluğu Yaygınlığı ve İlişkili Risk Etkenlerinin Araştırılması. *Anadolu Psikiyatri Dergisi* (10), 131-136.
- Pazvantoğlu, O., Okay, T., Dilbaz, N., Şengül, C. ve Bayam, G. (2004). Majör Depresyon Tanısı Alan Hastalarda Somatik Belirtilerinin Yoğunluğunun İntihar Düşüncesi, Davranışı ve Niyetine Etkisi. *Klinik Psikiyatri*, 7: 153- 160.
- Şahin Hisli, N. Batgün Durak, A., Uğurtaş, S. (2002). Kısa Semptom Envanteri (KSE): Ergenler İçin Kullanımının Geçerlilik, Güvenirlik ve Faktör Yapısı. *Türk Psikiyatri Dergisi* (13)2: 125-135. doi: 10.1037/t00789-000.
- Şahin, H. (2015). *Türkiye'de İç Göçün Sosyo-Ekonomik Dinamikleri: Ağrı İli Örneği*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.